

dela jesu: »Les precieuses ridicules«, »L' Ecole de femmes«, »Tartuffe«, »Le Misanthrope«, »L' Avar«, »Le Malade imaginaire«, i druga. U ovoj komediji »Smešne precioze«, Molière je uspešno opisao život i smešne osobine devojaka, koje su ltele u svemu da budu originalne, otmene i duhovite. Njihov kostim, govor i običaji bili su interesantni i konvencionalni. Taj njihov život, običaje i romantičnu ljubav Molière je najlepše izneo u veseloj komediji »Le precieuses ridicules«, koju ovom prilikom, sa zadovoljstvom, prikazujemo i svima čitaocima preporučujemo. — Veritas.

—k K. Ewald: Tiho jezero in druge povesti. Slovenski mladinski povelj Pavel Holecsek. Natisnila in založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani. Cena elegantno vezani knjigi 26 Din. — Umetniško izdelana naslovnica stran nam pokazuje tiho jezero, ki pa kmalu postane čitatelju kraljestvo odkritih prirodnih skrivnosti iz življenja vodnih in obvodnih živali. Mično biološko pripovedovanje vzbuja pozornost in prikupe knjigo mladini in odraslim. Knjiga ni samo zabavna temveč tudi poučna. Kdor je čital Ewaldovo »Mat narava pripoveduje«, ki jo je tudi izdala Učiteljska tiskarna, ta ne bo zamudil si nabaviti tudi Ewaldovo »Tiho jezero«. Poleg »Tihnega jezera« izpopolnjuje knjigo še šest Ewaldovih mičnih in ljubkih povestil in to: Prazne sohe. — Četvero dobrih prijateljev. — Gosenica kapusovega belina. — Ljupčica. — Smrekovi precl. — Dvanaest sester. — Paglavci. Ena bolj mična kot druga. Vnanja oprema je knjigi prvovrstna bodisi glede papirja in tiska, posebno pozornost pa vzbija naslovnica stran, ki je izdelana v barvotisku. Prav toplo priporočamo knjigo vsem knjižničarjem in tudi vsem šolam, ker je knjiga prikladna tako za odrasle kakor za mladino. Cena ji je izredno nizka.

—k Milan Pugalj: Zakonci. Drugi natis. Izdala in založila Učiteljska tiskarna. Ljubljana 1924. Str. 150. Cena elegantno vezani knjigi Din 28. Milan Pugalj je znan po svojem mičnem pripovedovanju in po jezikovni spretnosti ter se priljubljuje vsakemu novemu čitatelju, ki ga vzame prvič v roke. Vsečina »Zakoncev« nam kaže niz naslovov, ki jih vsebuje delo i. t.: Ljubica. — Stava. — Obisk. — Albina in dva zakonska moža. — Znamenje. — Reza tega ne razume. — Stara korenina. — Rubežen. — Zavist. — Na počitnicah. — Da je knjiga dobra, ni potreba posebej dokazovati, saj je najboljši dokaz to, da je razprodana in da je doživela drugi natis. Priporočamo jo ljubiteljem zabave in dobrega čtiva. Knjiga je okras vsaki domači, društveni in javni knjižnici, ker ima tudi elegantno vnanjo opremo.

—k L. Novak: Ljubosumnost. Mesto raznega sumljivega blaga, ki je često poleg drugih slabosti še tudi precej spolzko hoče Splošna knjižnica nuditi dobra oderska dela domačih in slovanskih avtorjev. S pričnočim zvezkom, ki vsebuje tak prevod iz češčine, bo našim odrom gotovo ustreženo. Ljubosumnost je namreč veseloigra v najboljšem pomenu besede. Napeto res šegavo dejanje, jasno karakterizirane osebe, sočnost sloga — to vse so vrline, ki določajo, poleg tega je scenerija priprosta in število oseb majhno, tako, da je uporičitev omogočena povsod, zato pričakujemo, da bodo naš odri pridno segali po tej igri. Oprema je lepa, cena pa uprav malenkostna.

Učiteljski pravnik.

KRIVICA ZA UČITELJE, KI MORAJO K VOJAKOM.

Po členu 133. uradniškega zakona in členu 48. vojnega zakona se odpušča državni uslužbenec iz državne službe radi odsluženja predpisane roka v stalnem kadru. Tudi dijaku, ki gre takoj po študiju odslužit vojaški rok, se ne šteje te dobe v službeno leta.

Krivica se pa zgodi onim učiteljem, ki so kot začasni učitelji nesposobni za vojno službo in se jih sprejme v državno službo s stalnim mestom. Če so naknadno priznani sposobnim ter po odsluženju kadrskega roka hočejo na svoje stalno mesto, ga ne dobe več, ampak morajo ponovno prositi za nameščenje, kakor vsak drug začasnik.

Ta krivica se tiče največ uradnikov II. kategorije, posebno učiteljev. Učitelj, ki je dovršil učiteljske z 18 letom je sprejet v državno službo. Če je sposoben za vojno službo šele s 24 letom, ima tedaj že 6 let službe ter je po členu 16. uradniškega zakona zadobil stalnost. Z ozirom na njegovo službo, izobrazbo in očno na prejel po členu 62. točka 1., 2. in 3. uradniškega zakona stalno službeno mesto.

Popolnoma napačno je, da mora tak učitelj znova prositi po odsluženju roka pri vojski za nameščenje, kar se tudi dogaja, dasi členi 22., 23., 62., točka 7. uradniškega zakona govore ugodno za take nameščence.

Še večja krivica se godi takim učiteljem, če so oženjeni. Njih obitelji so v takem slučaju prepuščene same sebi, odvezto jim je stanovanje in če nimajo premoženja, so izpostavljene stradanju in morajo živeti od miloščine drugih, ker od člena 327. vojnega zakona imajo zelo malo koristi.

Po členu 50. c) vojnega zakona so vojne službe oproščeni popolnoma vsi

edini hranilci družin, ki plačujejo letno pod 20 Din davka.

Ta člen se pa ne razteza na državne uradnike, zato bi bila država dolžna in poklicana, da bi v tem času vzdrževala družine prizadetih ali bi pa tudi na nje raztegnila člen 50 c) vojnega zakona.

Najsrečnejša rešitev bi bila za oboje in za narodno prosveto tudi, ako bi učitelji odslužili vojni obvezni rok kakor prej, po 3 mesece v letu v času velikih počitnic in da se jih v tem času ne razreši od učiteljske službe (oni, koji so sprejeti), temveč se jih smatra kakor bi bili na dopustu s pravico do vseh dohodkov, ki jim pripadajo.

Dokler se to ne doseže, je vlada dolžna, da jim v prvem slučaju po odsluženju vojaškega roka vrne prejšnje mesto, v drugem slučaju pa tudi, da zagotovi družini prizadetih v tem času eksistenčni minimum. »Nar. Prosv.«

—Š Ali bi se dalo proti redukciji ali upokojitvi s kako prošnjo ali pritožbo kaj doseči? Odgovor. Člen 228. novega zakona o uradnikih in drugih državnih uslužbencih civilnega reda pravi: »Zoper odločbo, s katero se uslužbenec prevede po tem zakonu, je dopustna pritožba na državni svet v 30 dneh po priobčitvi. Zoper odločbo, s katero se uslužbenec ne prevede po tem zakonu, ni pritožbe.« Kadar prejmete dekrete, da ste prevedeni, naj si vsak na podlagi določil službene pragmatike izračuna, če je uvrščen v pravo kategorijo, položajno skupino in zlasti plačilno stopnjo. Ako se bo čutil kdo, ko prejme odlok, da je preveden in kam je uvrščen, v svojih po pragmatiki zajamčenih pravicah prikrajanega, kar se bo najčešče zgodilo ravno s tem, da se mu bo štel manj službenih let nego jih ima resnično, ima državni uslužbenec po členu 228. službene pragmatike pravico vložiti proti uvrstitvi tekom 30 dni pritožbo na državni svet. — Drugače pa je, če sploh ni preveden, to je, če je uslužbenec na podlagi redukcije odpuščen ali upokojen. Zoper neprevedbo po novem zakonu, to je zoper redukcijo ni nobene pritožbe. Pritožijo se prizadeti lahko na državni svet le v tem slučaju, če so bili reducirani po 1. januarju 1924, ker zakon določa, da se vsi, ki do tega dne ne dobe obvestila, da niso prevedeni, smatrajo za prevedene. — Kako se kolekujejo pritožbe na državni svet, o tem poročamo na drugem mestu.

—Š Kolekovanje pritožb na Državni Svet. Po tarifi postavki 52. zakona o takсах in pristojbinah je postopati glede kolekovanja sledeče: Za pritožbe (tožbe), prijavljene državnemu svetu zoper ukaze ali postopanje vseh administrativnih oblastev je plačati takso 100 Din. Za državne uradnike pa je sledeča izjemna določba, pod »pripombo i.«, ki se glasi: Za pritožbe (tožbe), ki jih vloga državni nameščenec pri državnem svetu zoper odločbo, s katerimi se mu je kot državnemu uslužbencu prekršila pravica, se ta taksa ne plačuje v naprej. Pobere se naknadno samo, če državni svet potrdi odločbo, zoper katero je bila pritožba (tožba) vložena. Plačilo odredi ali izvrši ono oblastvo, ki je izdalo prvo odločbo.

Naša gospodarska organizacija.

—g Učiteljem, ki delujejo pri gospodarskih podjetjih. Dvig dinarja povzroča gospodarske krize, s katerimi moramo za dogleden čas še vedno računati. V informaciji prinašamo informativno poročilo, ki ga prinaša »Trgovski list« in se glasi: »Dvig dinarja je popolnoma upravičen. Naše prilike se očividno urejajo. Budžet je uravnotežen, naša trgovska bilanca je nehala biti pasivna. Celo trditi smemo, da je njena jaka aktivnost samo vprašanje kratkega časa, ker pada uvoz, a raste izvoz. To so pozitivni razlogi, ki ženejo dinar kvišku. Ako še bodoča letina uspe, smemo v svoji mednarodni trgovini že to leto računati z jakim plusom. S temi okolnostmi se mora že danes računati. To so pozitivne činjenice, ki morajo dajati pravec vsakemu gospodarskemu delu. Orijentacija našega gospodarstva se mora v temelju izpremeniti napram oni pred letom dni. Dočim je še nedavno naše gospodarstvo računalo s stalnim padom našega denarja, se mora že danes računati s stalnim dvigom. Vse kupčije treba voditi na račun dviga dinarja, to mora postati aksiom gospodarskega dela. Radi verjamemo, da pridejo v težke nepravilike, ki so vršili svoje delo v nasprotni bazi. Vsi oni, ki so zadržani v dinarjih preko svojih sil,

bodo komaj preboleli to »krizo ozdravljenja«. Manj zadeti bodo oni, ki imajo večje obveze v tuji valuti, ker bo polagoma z dvigom dinarja padla njih zadolženost ter ostane kot breme samo preobilna roba, ki danes ni več garancija za očuvanje imovine. Danes je še težko govoriti o ukrepih, ki so potrebni ob času dviganja dinarja. Vsekakor je v tem primeru glavno pravilo, rešiti se čimprej predrago nabavljene robe, ker je danes potreben ravno obraten postopek napram onemu ob času, ko je padal dinar. Vsekakor treba opreznosti. Vsak oprezen trgovec posveti posebno pozornost novonastalim činjenicam in se ne bo dal oamamiti od samih želja, ker življenje ni odvisno od želja, marveč od dejstev, ki so danes čvrsta in neizprosnna. Dinar raste in s tem se menja način 10-letnega poslovanja, ko je bila roba vse, a denar nič — sedaj je denar vse in to več nego vse, ker ne raste samo po vrednosti, ampak ga celo nedostaja za najnujnejše poslovanje. V znamenju dviga dinarja treba delo podvojiti in biti dvakrat oprezen. Tudi mi smo mnenja, da je treba opreznosti, pa tudi hladnokrvnosti. Prenaglenje ni nikjer dobro. Tudi na blagovnem trgu ne smemo biti nestrpni: cene imajo svoj tempo. Računati treba sedaj spriču hitrega dviga tudi še s precejšnjimi vibracijami. Zakaj poleg normalnega naraščanja vrednosti dinarja, ki ga povzročajo splošni in posebni razlogi, trenutno vplivajo v hitre skoke vsekakor tudi močnejše ponudbe tujih valut, ki prihajajo na trg sedaj potem, ko so se prej dolgo zadrževale iz različnih razlogov. Za državo samo, ki ima velike obveze v tujini, in za njeno gospodarstvo je dvig dinarja naravno znamenite važnosti. Gotovo je, da stojimo pred velikimi problemi v gospodarstvu in politiki.

—g Učiteljski dom v Mariboru. Članarina: učiteljsko društvo za mariborski šolski okraj 250 Din; Tominc Blaž, nadučitelj, Globoko pri Brežicah, 20 Din; Zdošek Bogomir, nadučitelj v Letušu 10 Din; za Ganglov kamen: učiteljski pri Sv. Križu tik Slatine (Leban, Slejko, Kecelj, Verk, Jerl, Kit) 60 Din; z zadnjič izkazanimi 6022 Din = 6082 Din. Iskrena hvala! — Tovariši blagajniki, ko pošiljate prispevke za U. D., označite na pošiljki, ali je znesek članarina, ali darilo, ali prispevek h Ganglovemu kamnu! — M. Kožuh, blagajnik.

—g Ganglov kamen za učiteljski konvikt v Ljubljani. Tov. Janko Kokotec, nadučitelj v Osilnici ob Kolpi, drugo obveznico 7% državne posojila za Din 100; Štefanija Šmalc, učiteljica v Osilnici ob Kolpi, Din 20. Gabrijel Grilec, nadučitelj na Studencu pri Sevnici, Din 65, nabranih na Raki na poslovilnem večeru tovarišice Lojzke Weissove, ki zapušča učiteljski in samski stan. Skupaj Din 185, zadnjič izkazanih Din 11.072 = Din 11.257. Lepa hvala! — Odpr srce, odpr roke ubogi učiteljski vdovi, ki jo tarejo skrb za nepreskrbljeno dete in toži s pesnikom Ganglom: »A dušo skrb mi neprestano bega: Kaj bo iz tebe, zlato moje dete?« (E. Gangl »Materine sanje«). — Jakob Dimnik, blagajnik.

—g Članarina za učiteljski konvikt za leto 1924. 4. Ivan Dimnik strokovni učitelj v Ljubljani, Din 10. 5. Slavoj Dimnik, vodja državnega dečjega doma v Mariboru, Din 10. Vivant sequentes! — Jakob Dimnik, blagajnik.

—g Pokrovitelji učiteljskega konvikta. (Tretji izkaz): Bohinec Ivanka, Praprotnik Miroslav, Dequal Ciril, Ušeničnik Gizela, Krušič Pavla, Urbančič Franja. Pokroviteljina znaša Din 250 enkrat za vselej. Vseh pokroviteljev je 49. Kdor daruje Din 250 brezobseznega posojila, postane pokrovitelj in ima kot tak na obnem zboru vsako leto pasivno in aktivno volilno pravico. — Jakob Dimnik, blagajnik.

Iz naše stanovske organizacije.

Gibanje okrajnih društev v Sloveniji.

Vabila:

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI OKRAJ zboruje v četrtek 6. marca ob 10. uri v mali dvorani »Narodnega doma« po sledečem sporedu: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Poročilo predsednika. 3. Dopisi. 4. Določitev članarine za leto 1924, in izprememba vplačevanja taiste. 5. O kolekovanju šolskih listin poroča tov. Knaflič. 6. »Domači kraj v službi produktivnega zgodovinskega pouka«, poročevalec tov. Vauda. 7. Slučajnosti. Matični listi in iz-

kazi, volitve stalnega konferenčnega odbora, ukinitev višjega šolskega sveta itd.

= KRŠKO OKRAJNO UČITELJSKO DRUŠTVO ima svoj redni občni zbor v soboto, 8. marca t. l. ob 10. uri dopoldne v risalnici meščanske šole v Krškem. Dnevni red: 1. Pozdrav predsednika. 2. »Ob jadranski obali«, predavanje s skioptičnimi slikami. (Predava g. dr. Iv. Lah iz Ljubljane). 3. Poročilo odbora in pregledovalcev računov. 4. Volitve. 5. »Podmladek rdečega križa« (referira tov. M. Levstikova). 6. Slučajnosti. Posebna vabila se ne razpošiljajo. Udeležba obvezna. Odbor.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA POLITIČNI OKRAJ LJUTOMER zboruje v četrtek, dne 6. marca t. l. v Slatini Radnici in dvorani restavracije gosp. Vujec z začetkom ob 8. uri po sledečem dnevnem redu: 1. Odobritev zadnjega zapisnika. 2. Rešitev došlih dopisov. 3. Razne stanovske in šolske zadeve. 4. Socialna ustanova učiteljstva Slovenije. Poroča K. Mavrič. 5. Poročilo tov. Pertl in Gabrijelčič o »Narodni Prosveti« in »Učitelju«. 6. Praktično knjigovodništvo. Poročata in praktično razkazuje meščanskošolski ravnatelj Dragotin Humek in meščanskošolski učitelj Josip Korošec iz Maribora. Pridite polnoštevilno! Odčnost se mora opraviti! — Mavrič.

= ŠMARSKO - ROGAŠKEGA UČITELJSKEGA DRUŠTVA občni zbor se vrši v soboto 8. marca t. l. ob 9. uri v Šmarju. Poleg običajnih točk predava tovariš Burdian »Nekaj pomislekov o uvedbi matičnih listov in izkazov o šolskem napredku«. Potem slede poročila tajnika, blagajnika in volitve. Določijo se članarina za leto 1924. Za odbor vabi predsednik.

= MARNBERŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO ima svoj redni občni zbor v soboto, dne 8. marca ob 9. uri v Marenbergu v šoli. Dnevni red: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. »O Matičnih listih«, »Izkazih« in »Matrikah«, poroča M. Lešnik. 4. O »Podmladku Rdečega Križa«, poroča J. Golob. 5. Spremembe društvenih pravil in »Poslovnika«, poroča Womer. 6. Poročilo zastopnika v okrajnem šolskem svetu, tov. Viher. 7. Poročilo društvenega odbora. 8. Volitev novega odbora. 9. Slučajnosti in nasveti. Polnoštevilno udeležbo pričakuje odbor.

= BELOKRANJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje 8. marca 1924 ob 12. uri v črnomeljski šoli s sledečim dnevnim redom: 1. Odobrenje zadnjega zapisnika. 2. Poročilo predsedstva. 3. Poročilo prosvetnega odseka o načrtu za bodoče leto. 4. Spomini počitniškega izleta na naš jug — poroča tovariš Mrovlje. 5. Slučajnosti. Odbor.

= SLOVENJEBISTRIŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO zboruje v soboto, dne 8. marca na Pragerskem v poslopju osnovne šole s sledečim dnevnim redom: 1. Prečitanje zadnjega zapisnika. 2. Stanovske in društvene zadeve. 3. Predavanje okrajnega šolskega nadzornika g. M. Lichtenwallnerja: »Notranja reforma našega šolstva kot prva potreba sedanjih dobe«. 4. Slučajnosti. Začetek točno ob 10. uri. Udeležba je za vsakega člana obvezna. Zaradi obeda se je zgledati do 5. marca pri šolskem vodstvu v Spodnji Polskavi. Odbor.

= NOVOMEŠKO UČITELJSKO DRUŠTVO ima v soboto 8. marca t. l. ob 9. uri dopoldne v deški šoli v Novem mestu svoj redni občni zbor po tem dnevnem redu: 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo o delovanju v minulem letu. 3. Račun za 1923 leto. 4. Volitev novega odbora. 5. Laž in resnicoljubnost v šoli, poroča tov. L. Koželj. 6. Slučajnosti. Polnoštevilno udeležbo pričakuje odbor.

= SAVINJSKO UČITELJSKO DRUŠTVO PA VRANSKI OKRAJ ima svoj občni zbor na Gomilskem v četrtek, 6. marca t. l. ob 14. Dnevni red. 1. Poročilo predsednika. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Volitev novega odbora. 4. Razgovor »Kako proslavimo 50-letnico našega društva?«. 5. Podavanje o Škuljevem načrtu »Socialna ustanova učiteljstva«, referira tov. Bogomir Zdošek. Udeležba obvezna! Tovariše(ice) prosim, da razmišljajo zlasti o 4. točki dnevnega reda in stavijo novemu odboru tozadevne predloge in nasvete. — Pol ure pred obnim zborom odborova seja. — Predsednik.

= UČITELJSKO DRUŠTVO ZA KONJIŠKI OKRAJ zboruje v soboto, dne 8. marca v 12. uri v deški šoli v Konjicah. Vzpored: 1. Hospitacija v V. razredu (5. šolsko leto); predmet: računstvo; tema: razštevjanje celotnih oziroma desetinskih števil z desetinskimi števili. Po hospitaciji razgovori o tej temi na podlagi lastnih izkušenj. 2. Zadnji zapisnik. 3. Dopisi. 4. »Kronika kebeljske šole«, poroča tov. A. Strigl. 5. Iz vprašalne

skrinjice. 6. Slučajnosti. Z ozirom na prvo točko sporeda se prosi točnosti pa tudi polnoštevilne udeležbe. Odbor.

UCITELJSKO DRUŠTVO ZA CELJSKI OKRAJ zboruje v soboto, dne 8. marca t. l. ob 9. uri dopoldne v mestni osnovni šoli v Celju po sledečem vzporodu: 1. Zapisnik. 2. Dopisi ter društvene in stanovske zadeve. 3. Vprašalna skrinjica in predlogi. 4. »Podrobnosti o delovanju našega poverjenišтва za izboljšanje gmotnih razmer učiteljstva in še kaj.« podava tovariš ravnatelj Gnuš. 5. »O uporabnih nalogah.« podava tovariš Petrovič. 6. »O mladinskem slovstvu.« poroča tovariš Franjo Roš. Polnoštevilne udeležbe vseh članov pričakuje zanesljivo odbor.

LITIJSKO UCITELJSKO DRUŠTVO vabi p. n. članstvo na občni zbor, ki se vrši v Litiji, dne 8. marca 1924 ob 10. uri dopoldne s sledečim dnevnim redom: 1. Pozdrav -predsednika. 2. Poročilo tajnika, blagajnika in računskih preglednikov. 3. Predavanje tov. I. Gabrovška: »Utisi iz ruskega ujetništva. 4. Volitev novega odbora. 5. Volitev delegatov za pokrajinsko skupščino. 6. Slučajnosti. V slučaju nesklepčnosti se občni zbor vrši eno uro pozneje ob vsaki udeležbi. — Ako bo lepo vreme in večina zato, lahko po sklepu stopimo v prijazne Gradiške Laze, ki so od Litije oddaljene približno trideset ur. Odbor prosi za čim častnejšo udeležbo, blagajnik pa za eventualne zaostanke!

UCITELJSKO DRUŠTVO ZA MESTO PTUJ IN PTUJSKI ŠOLSKI OKRAJ zboruje v četrtek, dne 13. marca t. l. ob 10. uri v risalnici »Mladike« po sledečem dnevnem redom: 1. Zadnji zapisnik. 2. Dopisi. 3. Predavanje g. vin. nadzornika J. Zupanca: »Čiščenje sadnega drevja« (praktično v sadonosniku); pri slabem vremenu: »Ureditve šolskih vrtov s posebnim ozirom na ptujski okraj. 4. Predlogi. 5. Slučajnosti. Polnoštevilna udeležba obvezna!

Poročila:

UCITELJSKO DRUŠTVO ZA MARIBORSKI ŠOLSKI OKRAJ je imelo svoj občni zbor dne 7. februarja t. l. v »Narodnem domu« v Mariboru ob polvoljni udeležbi.

Predsedniško poročilo poda tovarišica M. Godec, ki se dotakne vseh veselih in žalostnih dogodkov v minulem društvenem letu. S toplimi besedami se spominja tragične smrti tov. Vlad. Skrbinskega in v znak sožalja mu zakličejo navzoči trikratni »slava!« Predsednica omeni naše žalostne gmotne razmere, grozečo redukcijo in druge križe in težave. Z zadovoljstvom konstatira, da je razen 5 učiteljev vse učiteljstvo mariborskega okraja organizirano v našem društvu, ki šteje 144 članov. Vsem tovarišem v zgled in spodbudo prečita dopis upok. nadučitelja Vauhnikarja, ki se kot dolgoleten član ginljivo poslavlja od društva. Poročilo tov. Godec, ki je kot predsednica po lanskem odstopu predsednika tov. Spreitza že drugič spretno in požrtvovalno vodila društvo, je izzvenelo v poziv, da se kar najtrdnjeje oklenemo svoje organizacije.

Poročilo blagajničarke tov. Pavle Delak se sprejme in odobri; pregledovalca računov tov. Šijanec in Majcen sta našla iste v redu ter predlagala absolutorij, ki se je soglasno podelil.

Volitev novega odbora: Predsednik: tov. Šijanec Ljudevit, nadučitelj, Razvanje; podpredsednik: tov. Mar. Godec, učiteljica, Limbuš; tajnik: tov. Vranc Ernest, šolski vodja, Puščava; tajnika nam.: tov. Kraševac Olga, učiteljica, Maribor; blagajničarka: tov. Delak Pavla, učiteljica, Radvanje; nam.: tov. Puhr Josip, učitelj, Kamnica; odborniki: tov. Knaflič Radoslav, nadučitelj, Radvanje; Kofutnik Silvester, nadučitelj, Št. Ilj; Konečnik Franciška, učiteljica, Selnica; Rozbaud Bruno, nadučitelj, Limbuš; Vauda Mirko, nadučitelj, Sv. Marjeta ob Pesni; nam.: tov. Črnik Jernej, učitelj, Selnica; From Vekoslav, nadučitelj, Kungota; Ferjančič Ema, učiteljica, Sv. Lovrenc na Pohorju; Kozuh Vilma, učiteljica, Hoče; Rozbaud-Klenovšek Ivana, učiteljica ž. r. d. Limbuš.

Predavanje. »Bistvo in pomen produktivne šole in pot do njenega uresničenja.« Predaval tov. nadzornik Lichtenwaller. Potek bo objavljen v »Prosveti«.

Pogovor o izvolitvi stalnega konferenčnega odbora se preloži na prihodnje zborovanje meseca marca.

Predlogi. 1. Na predlog tov. Godec se društvo soglasno pridruži protestu UJU glede nameravane redukcije učiteljstva v Sloveniji.

2. Soglasno se sprejme predlog tov. predsednika, da se sestanki vrše v bodoče ob šolskih dneh, ker so zborovanja za nas strokovni pouk.

Sklep. Predsednik se zahvali za sodelovanje in zaključi dveipolurno zborovanje.

UCITELJSKO DRUŠTVO ZA MEŽSKO DOLINO je imelo svoj občni zbor 19. prosinca v Prevaljah ob navzočnosti 34 in odsotnosti 8 članov.

V uvodnih besedah se je predsednik tov. Peter Močnik spomnil prerano preminule gospe Vrhovnikove, roj. Thuma, bivše tovarišice, hčerke bivšega okrajnega šolskega nadzornika Ivana Thuma, staroste tukajšnjega učiteljstva.

V svojem nadaljnjem programatičnem govoru in poročilu povdarja, da smo vkljub gmotni bedi, v kateri živimo, v zavesti svoje važne misije ob meji vršili svojo dolžnost tudi izven šole in jo hočemo tudi nadalje vršiti. Usojeno nam je, da delamo in stradamo, a pri tem nas krepi vera, da energije, naložene v pozitivnem delu, morajo ob svojem času roditi svoj učinek in svoj sad, ker tak je zakon narave. — V društvu smo tudi v praksi dosledno izvajali načelo stroge strankarske nevtralnosti, tako da se mora v njem čutiti domačega sleherni tovariš, pa bodi tega ali onega mišljenja. Ako smo v izvajanju tega načela prišli včasih do ostrih sklepov, so nas vodili zgolj stvarni interesi stanu, nikdar osebni ali drugi nagibi. Nečemo, da bi nas razvoj prehiteval ter stavljal pred dovršena dejstva in bi se nam očitala politična kratkovidnost in konzervativnost, ampak hočemo v pravem razumevanju političnih in razvojnih nujnosti aktivno sodelovati na ozdravljenju in konsolidaciji naših razmer. Ne bo nas motilo, če zadenemo tujpatam na odpor in nerazumevanje. Razvoj nam je dal dosihdob prav in tako bo tudi v prihodnje.

Svesti si svojih dolžnosti do prekomajnih bratov, smo vsi pristopili kot člani k Jugoslov. Mat. Ker pa je enako važno, da krepimo narodno zavest tudi tostran meje, hočemo v bodoče podpirati z večjo vnemo tudi Družbo sv. Cirila in Metoda. Nočemo končno pozabiti nase in zato se hočemo ob vsaki priliki spomniti Učiteljskega doma.

Tajnik tov. Mlačnik je omenil v svojem poročilu, da smo morali iz gmotnih ozirov opustiti mesečna zborovanja, našli smo pa nadomestilo v pedagoških krožkih, ki izvršujejo naloge, ki si jo drugod stavijo takozvane delovne zajednice. Društvenih zborovanj je bilo v preteklem društvenem letu 4 z 8 predavanji pedagoško - didaktične in šolsko - organizatorične vsebine in raznimi poročili. Prevaljski pedagoški krožek obravnava na svojih sestankih razna vprašanja šolsko-reformnega značaja. Na zadnjem sestanku se je sklenila ustanovitev okrajne poslovalnice za zbiranje in izmenjavanje učil, koje vodstvo se je izročilo tov. P. Močniku.

Svojemu poročilu je dodal tov. tajnik nekaj misli o potrebi globlje politične izobrazbe, brez katere ni uspešne stanovske politike. Naša politika bodi v pravem pomenu besede svobodomiselnost, konstruktivna in ne razdirajoča, vodijo jo naj načela in ne osebne ambicije. Učitelji, udejstvujoč se v javnem življenju, dvigaj politično moralo, brzdaj strasti in vzgajaj k razsodnosti in stvarnemu delu. Osebna politika ga ponižuje, ponižuje stan, je znak površne izobrazbe, malenkostnega duha. Izobraženega človeka označuje vedno neka širina duha in toleranca.

Obe poročili in enako tudi poročilo marljive blagajničarke, tov. Kertove, je vzel zbor z odobravanjem na znanje. Plaćevanje članarine potom šolskih voditeljev v mesečnih obrokih se je obneslo, zato se ga bomo posluževali tudi znaprej.

Rezultat volitev je bil sledeč: predsednik: Peter Močnik; odborniki: Košir, Mlačnik, Kertova, Ivan Lebič, Simon.

Kako si ustvarimo knjigo-domovnico domačega okraja, je bil predmet predavanja, v katerem nam je predavatelj podal navodila in vzglede, kako zbirati in zapisovati zgodovinsko, prirodopisno, folkloristično, statistično in drugo gradivo iz domačega kraja, da pridemo do pomožne knjige, ki bi tudi novincu omogočila izvajanje domovinskega načela pri pouku. Precej gradiva je že zbranega od tov. Möderndorferja in od drugih, treba je le, da se ga spopolni in da ga večša roka uredi.

Omenjeni bodita končno še dve resoluciji, ki sta bili soglasno sprejeti:

1. Smatramo določbe novega zakona o taksah, ki predpisujejo kolekovanje šolskih listin, kot reakcionarne, antisocialne

in ljudski prosveti na kvar. Mišljenja smo, da so take takse v kulturni državi trajno nemogoče in pozivljamo vse odločilne činitele, da poskrbe, da se čimpreje odpravijo.

2. Pozivljamo UJU, da stori najodločnejše korake, da zagotovi učiteljstvu kakor sploh državnemu uradništvu v Sloveniji ugodnost brezplačnega zdravljenja v javnih bolnicah, katero ugodnost nam danes krati ministrstvo narodnega zdravja pod pretvezo, da se § 112. uradniške pragmatike vobče ne nanaša na bolnice v Sloveniji, ker se iste ne vzdržujejo izključno v breme državnega budžeta.

Enako naj se UJU poteguje zato, da omenjena ugodnost ne bo veljala samo za najnižji razred, odnosno najizposluje vsaj to, da bo plačati za zdravljenje v višjem razredu samo diferenco oskrbnine med tem in med najnižjim razredom.

Razno.

STANOVANJSKO VPRAŠANJE.

Pomanjkanje stanovanj je ena glavnih korenin nemoralnosti. Še tako žrtev se ne bi smelo smatrati za veliko, kadar gre za pravno zanemarjanje ljudstva. Dobijo se farizeji, ki govore o pokvarjenosti ljudstva in o naraščajoči nenravnosti ne da bi pri tem z mezincem ganili v odstranitev tega.

Če se deli stanovanje s tujimi ljudmi in pri tem je navezana mnogoštevilna družina na majhen prostor, pojema s tem v družini pravo družinsko življenje. Radi prenapolnenosti mnogih otrok v enem in istem prostoru, nastane pomanjkljivost dobrega zraka; prostor služi obenem za stanovanje, jedilnico in spalnico ter v mnogih slučajih tudi za kuhinjo. V takih prostorih se razvija tak nezdrav vonj, da za človeka ni obstanka. Nobeno čudo, če od dela domov prišedši družinski oče obrne hrbet družini in si poišče odpočitka po trudopolnem delu v večjih in razsvetljenih zabaviščih. Marsikateri postane na ta način stalni gost gostilne, ker mu primanjkuje prijazen in prostoren dom.

Pomanjkanje stanovanj in visoka najemnina prisili marsikatero družino omejiti se v življenjskih in kulturnih potrebah do skrajnosti. Znano je dejstvo, da čim manjši so dohodki družine, tem večji del odpade za najemnino. Uslužbenec mora tretji del svoje plače razpolagati za stanovanje. Umetnost bi bila z ostalo vsoto družino častno vzdrževati. Mnoge družine se morajo omejiti v življenjskih potrebščinah, kakor na kruhu in mleku, bodisi pri otrokih ali pri odraslih. Malo je slučajev smrti vsled lakote, toda pomanjkanje, ki vodi k predčasni izčrpanosti, nastane večkrat nego si sami mislimo. Pomanjkanje stanovanj, pa tudi visoke najemnine v mestih uničijo v enem letu več človeških življenj nego morilci in roparji v desetletjih.

Še huje pa je za otroke v stanovanjskih hišah v moralnem ozirom. Med tolikimi družinami se dobijo tudi nevarni elementi — zanemarjeni otroci. Obvarovanje nepokvarjenih otrok od slabih vplivov slabo vzgojenih otrok iz iste hiše, je izključeno, kajti zdravo jabolko ne napravi deset gnilih jabolk zopet zdravih, ampak ravno nasprotno.

Ja, otroke, mladino, zadene usodno, pomanjkanje stanovanj posebno pa v stanovanjskih hišah. Večkrat se čita v dnevnih časopisih: »Stanovanje se odda družini brez otrok.« »Naj li pobijem svoje otroke?« tako mi je rekla nekoč neka gospa, ki je cele tedne brezuspešno iskala stanovanje in je bila vsepovsod odslovljena, ko je morala odgovoriti na vprašanje o številu otrok. Da javnost trpi tako vedenje hišnih gospodarjev, ako v časopisju bere: »Stanovanje se odda družini brez otrok.« — je znamenje, da krščanstvo ne poseduje nikake moči, temveč je le konvencionalna dekoracija.

Stanovanjska hiša oropa otroka otročje poezije in domovinskega čuta. Otroci ne morejo pridobiti čuta do doma, katerih starši so primorani večkrat se seliti. S stanovanjem zamenja otrok večkrat tudi šolo in s tem tudi učitelja. V mestih se vsako leto seli na tisoče družin. Selitev povzroča ogromne stroške in zraven tega se kvari oprava, kajti pregovor pravi: trikrat seliti se, enkrat pogoreti. Da se s tem zanemarija in ubija čut do doma in ljubezen do domovine, se ni čuditi. Ljubezen do domovine je rastlina, ki naravnim potom tam uspeva, kjer so za to pogoji: zadovoljiva eksistenca, prijazno domače življenje, lasten dom. Toda proletarcu, bodisi ročnemu ali duševnemu, ki živi iz roke v usta in ki na ciganski način prebiva in menjuje stanovanjske luknje, se ne more utepsti prave ljubezni do domovine.

To naj bi uvaževali naši državniki in oni voditelji naroda. Če jim je res na srcu ogromni in pretežni del naroda, ki tava v obupu po domovini, zavedajoč se, da njenih sadov ni najmanj deležen. Čeravno žrtvuje vse telesne in duševne moči samo za njo — za po lastnih parastih oropano domovino. Hugo.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani. Odgovorni urednik: Franc Štrukelj. Last in zal. UJU — poverjen. Ljubljana.

Štev. 38.

RAZPIS NADUČITELJSKE SLUŽBE.

V zmislu odloka višjega šolskega sveta z dne 10. jan. 1924, št. 15.292/23., se razpisuje nadučiteljska služba na petrazredni osnovni šoli v Sv. Petru pod Sv. gorami v stalno namestitve.

Na razpolago je prosto stanovanje. Pravilno opremljene prosnje naj se predlože po predpisani poti do dne 20. marca 1924

pri podpisnem okrajnem šolskem svetu.

Okrajni šolski svet kozjanski v Brezicah, dne 20. februarja 1924.

MOKROTA

Škruje zdravju, redi tega si kupite pravečasno močen, fini in poceni

DEŽNIK

kateraga pa edino dobiti v veletrgovini R. Stermecki, Celje. Trgovci engros cene. Jstotam se prodaja letos po čudovito nizkih cenah perilo, čevlji, klobuki nogavice in vse drugo modno blago. Harčite cenik!

Tvornica učil in šolskih potrebščin

R. Z. Z. O. Z.

v Ljubljani (podjetje gospodarske učiteljske organizacije)

opremlja vse kategorije šol, šolske pisarne in učilnice najmodernejše, najsolidnejše in najceneje. Izdeluje razne vrste klopi, table, računalna z 20 in 100 kroglicami, risalne deske, šestila za table, ravnala, trikote in druge šolske potrebščine. V zalogi ima tudi bogato zbirko nagačenih živali, toplomerov, tlakomerov, šestil, kompasov, magnetov, itd. itd.

Postrežba točna.

Cene konkurenčne.